

ҚУТ-БАРАКА РАМЗИ

ОЧЕРК

Орадан йиллар ўтди. Кечаги шогирд бугун устоз. Бирор у шогирларга иисбаткан қаттиқүй, талабчан ва айни пайтда меҳрибон. Даражатин бахоси унинг мөваси билан ўзлашади деганларидек, устозинг улуғлиги унинг шогирларининг камоли билан қадрлидир. Ўнлаб шогирлар оса ҳозир ишил чиқаришнинг турли жаҳбаларида олдингич сафда бориб, кўпчиликка ўринан бўлмоқдалар. Ботир Ҳасанов — шулардан бири. У Қаюмжон акча билан ёман-ёни мөхнат қизмоқда.

Сардакларни ўзини олга пуркайди. Осмоннинг аллақарорида сўфтігурғиғон чекади. Тиза бўйи ўзалар узра жимир-жимир нур ўйнайди. Қатор оларига ишлов берадиган Қаюмжон ака пайкалининг бозига етган, машинастаси дам бериси учун моторин учиди. Сўнг балх ту сойсига ўтиб, пирда-гини ерга ташлади-да, сарға бошлаган майсалар устига ёнбошлиди.

«Бир пайтлар бу жойлар ятоқ ва жангандар босгани ўзроҳ замин эди, — хаёлдан: ўтказди у атрофа троғон соларсан. — Энди-чи, гўза одамияни яширади-я! Иносин мөхнати билан тошдан гул ундиради, деганларни шубласка беради. Аслида жамики ўзгаришлар техники билан борглини, у деҳончининг қаноти, оғирини енгил қилинадиган бирдан-бир суннинг!»

Эсида, 70-йилларнинг охирида асрлар бўйи қараб ётган Варажхана мавсими хукум бошланди. Ушанда 104 та ер текислигига, 48 та бўлудозер, 110 та трактор куну тошниши. 8 кун ичда 8,5 километр узумлини ариқ касабил, чўлга оби ҳаёт келтириди. Олдинги сафдагилардан бири: «Аттаган, ёш кетди, бори-ғўзи эллар ғий умр кўрдиди, ҳали яшаси бўларди, қанчадан-қанча ялги, жонли, дардли асрлар ўзи билан бирга кетди, — деди. Яна кимдир: «Лайли ва Мажнун», «Гулсарави» боллаб ўзган эди-да, — деб ёшиб ўйди. Шунда Аброр Ҳидоятов қандайдир чўкур ух тортида, ёнида кетаётган санъаткорга: «Ҳаммамиз ҳам олдинни, кечими, барбир кетамили, барчаси риз-насиба узилишига борглини... Ким билсин, балки ёнидиги нафат бизгизам?... Юрак негадир сўнгига вактларда гиннинг юрибия», — деди. Аброр Ҳидоятов сўзлардан таъсирланган Сафирик Олимов ғамғим аснода Хуршид мисраларини эслади:

Коюйкалийка ёнидиги билтил.

Тоҳфада кетурун.

Бу мисралар замирди: «Маданиятимизнинг биркояси кетди, санъатимизнинг тоги, санъатимизнинг буюк мөхнатидаси (яни Аброр Ҳидоятов) ишчилини омон бўлсин-да, унинг ҳам дарди оғир, ахволи ёмон» деган мазмун ётган экан... Орадан бир йил тутта, 1958 йилнинг куизида Аброр Ҳидоятов ҳам ўзлашади кўз юмда.

Бунда у бошлиқ бригада азamatлариниң ҳам мусоиси хиссаси бор.

Қаюмжон Наймов чеҳарсаида сакноз ўйларни ўзини ўйнайди. Чоғириларни ўзини ўйнайди. Ҳар кандай ҳам кетибди. Ботир Ҳасанов ака, тинчлики?

Устоз жавоб ўрнинг кафтидаги тупроқни ўзига иргитди. Шу заҳотине «тўп» деган кўнка олди. Ҳар кандай ҳам кетибди.

Хоҳири, Ҳасанов ака, тинчлики?

Устоз жавоб ўрнинг кафтидаги тупроқни ўзига иргитди. Шу заҳотине «тўп» деган кўнка олди. Ҳар кандай ҳам кетибди.

Ботир Ҳасанов ака, тинчлики?

Кетибди.

